

מראי מקומות - חולין קי"ז

קדושתן. והביא שם מהגר"ח דמדברי תוס' בזבחים (ס"ט) מוכח דקדשים שמתו אסורין בהנאה מדאורייתא, וכ' דצ"ל לפי"ז דאף דעכשיו לאו קדשי ד' נינהו, כיון דמתו, מ"מ האיסור שכבר חל עליהן בתחלת הקדשן א"א שיהא נותר מאליו, שהאיסור חל עליהן מתחלתו לעולם, ואי"צ להתחדש בכל שעה. והא דמותר לאחר שנעשית מצותו, היינו משום גזה"כ דכיון דנעשית מצותו מתירתו, וא"כ שפיר ילפי' גם לשאר איסוה"נ דעשיית מצותן הוא דבר המתיר.

העור והרוטב

(ד) **והגידין - פרש"י**, דתניא בנבלתה ולא בגידים. וע' **ברש"ש**, שהביא דא"י בפסחים (כב). דלמ"ד יש בגידין בנותן טעם, כשהותרה נבלה היא וחלבה וגידה הותרו, ופרש"י שם לפי שגם הם קרויין עמה נבלה. והרי אי' לעיל (צו:) סתם משנה כמ"ד דיש בגידין בנותן טעם, וא"כ לדבריו למה אמרי' בנבלתם ולא הגידין, הרי הגידין הם ג"כ החלק של הנבלה. וכ' דאולי יש לו מיעוטא מיוחד, מה"ה דבנבלתה או מ"מ דבנבלתם.

(ה) **מצטרפין לטמא טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבלות - ע' בפיה"מ להרמב"ם דכ' "אבל שמע העיקר הגדול שהוא יסוד לאלו הדינין, נאמר בטומאת נבלה הנוגע בנבלתה, ואמר בספרא בנבלתה ולא בעור ולא בעצמות לא בגידים ולא בקרנים ולא בטלפים, עד שיגע בבשר עצמה, ונאמר בטומאת אוכלים מכל האוכל אשר יאכל, כל מה שראוי לאכילה". ודייק מזה בספר שחיטת חולין דמה דנתמעט שומר מטומאה חמורה הוא משום דשומר נתרבה דנחשב כאוכל, ולא דנחשב כבשר, ולכן אינו נכלל בכלל נבלה, דנבלה צריך להיות לו דין בשר.**

(ו) **השוחט בהמה טמאה לעכו"ם ומפרכסת, וכי' - פרש"י**, דדוקא לעכו"ם, דאם שחטה טמאה לישראל, אינה מחשבה דבטלה דעתו, ולא משויא לי' אוכל. וע' במקדש דוד (מ"ב,

(א) **חומר בחלב מבידם וכי' - ע' בחי' הר"ן לקמן (קכ. ד"ה תנן)** שהביא הר"ן ראי' ממתני' דחייב אף על דם שבשלו, ודלא כשי' זעירי במנחות (כא.), דס"ל דדם שבשלו פטור, דאם כזעירי, לימא דא' מן החומרות של חלב על דם הוא דחייב על חלב בין חי ובין מבושל, משא"כ דם דאינו חייב אא"כ הוא חי, אע"כ דלא כזעירי. וע' ברעק"א דהעיר דאף דיש ראי' מכאן דלא קיי"ל כזעירי, אבל מ"מ ק' לשי' זעירי, איך יפרש המשנה, והניח בקר'. וכ' **החת"ס דלק"מ**, דאי"ז חומרא של חלב על דם, דהא חלב אינו חייב אא"כ נתבשל, דאם אכלו חי פטור משום שהוא שלא כדרך אכילתו, וא"כ מה שמותר בדם אסור בחלב, ומותר בחלב אסור בדם. וע"ע בשואל ומשיב (קמא, ג', ע"ז, ד"ה שלום) שתי' דמה דס"ל לזעירי דדם שבשלו פטור, היינו משום דדם שבשלו או מלחו נפיק מכלל דם, וזה פטורו, ולכן אין שייך לומר בזה דהוי חומר דחלב על דם, שהרי אי"ז דם כלל.

(ב) **אלא מעתה לא ימעלו בה, אלא מחוורתא כר' זביד - ומה ס"ל לר' אשי, כ' הלב ארי' די"ל** דסבר דלענין מעילה מרבין מכל חלב דמשמע כל דהו דאיכרי חלב, אפי' חלב האלי', אבל לענין אכילה לא נוכל לרבות חלב האלי' מכל חלב, דהא כתי' כל חלב שור דליתי' באליו, וגם הך כל חלב דרשי' ביומא לחצי שיעור.

(ג) **אין לך דבר שנעשה מצותו ומועלין בו - ע' בקובץ שעורים (ב', כ"א, א'), שהביא מש"כ תוס' בתמורה דהא דאמרי' דבנשרפין אפרן מותר, היינו משום דנעשה מצותן. והעיר הקו"ש דהא לכאור' דין זה דאין לך דבר שנעשה מצותן ומועלין בו הוי דין בקדשים, דבדבר שבקדושה, שעומד להיות נעשה בה הקרבה וכדו', כיון שאינו עומד למצותה, ממילא פקע קדושתה. אבל מה ענין זה לאיסורי הנאה, לומר דכיון דנשרפין ממילא מותרין בהנאה, הא לא היו עומדין לשום דבר מצוה, ואין להן שום קדושה, לומר דכיון דנעשה מצות שריפה שלהן, ממילא פקע**

ד' ש' דלכאו' כוונת רש"י הוא דכיון דמחשבת איסור הוא, בטלה דעתו ואינו מחשבה. אלא דהעיר, דהא גם מחשבתו לגבי העכו"ם מחשבת איסור הוא, שהרי יש לו מחשבה ליתנו לעכו"ם בעודה מפרכסת, ואז הוי אבר מן החי להעכו"ם, וא"כ למה מהני מחשבתו. ולכן ביאר דאין כוונת רש"י דבטלה דעתו משום דהוי מחשבת איסור, דמחשבת איסור שפיר יכול להיות מחשבה, אלא הביאור הוא דבהמה טמאה אינה עומדת לישראל כלל, ולכן מהני מחשבתו, אבל בהמה זו עומדת להעכו"ם, וא"כ אף דמחשבתו עכשיו הוא מחשבת איסור, מ"מ שפיר מהני ולא בטלה דעתו.

ז) **השוחט בהמה טמאה לעובד כוכבים ומפרכסת, מטמאה טומאת אוכלין- פרש"י,** דאע"ג דעכשיו לא חזיא לעכו"ם, דהא אין הבהמה מותר להעכו"ם כל זמן שמפרכסת, ורק לאחר מיתה, אפ"ה הואיל וישראל שחט שחיטה מעלייתא, ואשכחן גבי ישראל דשחיטה שריא לגבי' בטהורה, הלכך משויא ל' מחשבתו אוכלא בשחיטה אף בטמאה לעכו"ם. והעיר המקדש דוד (מ"ב, ה'), דמבואר מדברי רש"י דאע"ג דאם הבהמה מפרכסת מנחירה, לא מהני מחשבת ישראל לעשותה לאוכלין, ורק משום דשייך שחיטה לישראל בטהורה. והעיר, למה באמת הוי הדין כן, הרי מצינו לענין אבר המדלדל דאע"ג דאינו ראוי לעכו"ם, מ"מ מהני מחשבה לעשותה לאוכלין לענין טומאה, ומ"ש הכא דצריך שחיטה ג"כ, וצ"ע.

ח) **חטה בקליפתה ושעורה בקליפתה- פרש"י,** קליפה הוא שומר לאוכל, והיא קליפה החיצונה החופה אותה בעודה שבולת, אבל הנושרת כשכותשין במכתשת אוכל גמור הוא. והק' הרש"ש, הא לכאו' זהו שומר ע"ג שומר, וקיי"ל דאין שומר ע"ג שומר. וע' מש"כ לתרץ ע"פ דברי רש"י לקמן (ק"ט:).